

Gorsselse Heide

Vanaf de zestiende tot in de negentiende eeuw bestond het gebied van Almen tot Dorth en van Gorssel tot Ampsen voor grote delen uit heide. Meer naar het zuiden en ervan gescheiden door de vruchtbare Berkelvallei, lag de heide van het Grootte Veld.

Het gebruik van woeste gronden in de middeleeuwen had grote gevolgen. Winning van bosstrooisel en plaggen en intensieve bewerking zorgden voor aftakeling van de van nature aanwezige bossen. Als resultaat van die aftakeling ontstonden, in deze streken tegen 1500, uitgestrekte heidevelden. Waar in de bossen varkens hun voedsel hadden kunnen vinden, was de heide het terrein bij uitstek voor de schaapskudde.

Sindsdien is, door ontginning of verbossing, bijna alle heide weer verdwenen. Ook de 'Gorsselse heide' is eerder een gevarieerd natuurgebied dan een paarse vlakte. Dat de Gorsselse heide zich uitstrekte tot bij het dorp Gorssel, weten we omdat in 1785 de familie VAN DER CAPELLEN (19) een graftombe op de hei liet bouwen "op een honderdtal schreden verwijderd van de halteplaats van de postkoets". Vertaald in de huidige tijd betekent dit een plek dicht bij het gemeentehuis.

Op 26 augustus 1833 vormde de heide het decor voor een grote wapenschouw van vijfduizend militairen voor een grote menigte toeschouwers. De militairen hadden deel uitgemaakt van verdediging van de Citadel van Antwerpen. Ze kregen ter herinnering de Citadel-medaille uitgereikt door Z.M. Koning Willem I en generaal Chassé. Behalve de Koning was de gehele Koninklijke familie vanuit het Loo naar Gorssel gekomen.

In 1883 heeft het Ministerie van Oorlog circa honderd hectare gekocht van veertien verschillende eigenaren. Duizenden militairen vanuit de kazernes in Deventer en Zutphen hebben hier sindsdien hun oefeningen met paarden, voertuigen en wapentuig gehouden.

Op 27 juni 1916 bracht H.M. Koningin Wilhelmina een bezoek voor een inspectie van de troepen en woonde zij hier de beëdiging bij van drie reserve-officieren.

H.M. Koningin Wilhelmina tijdens het afnemen van de parade op 27 juni 1916. De koningin te paard in amazonezit, zoals dat in die tijd voor dames gebruikelijk was.

Sinds de vermindering van de spanning tussen Oost- en West-Europa heeft het leger minder behoefte aan oefenterreinen en zo kwam ook voor de Gorsselse Heide een einde aan een militaire historie van meer dan een eeuw. Sinds 2009 is het natuurgebied, eigendom van de Stichting IJssellandschap en beheerd door de Stichting Marke Gorsselse Heide.

Het beheer is gericht op het verhogen van de grondwaterstand waardoor weer een nat heidegebied wordt gerealiseerd. Een prachtige plek is het Lutea-ven, oorspronkelijk een drinkplaats en een oefenplas om de paarden vrij van watervrees te maken. In dit rijke gebied komen gagel, gewone dopheide, struikheide, pijpenstrootje, jeneverbes, klokjesgentiaan, zonnedauw en duivelsnaaigaren voor.

Het Lutea-ven, eens een uitdaging voor de huzaren met hun paarden, maar nu een rustpunt tijdens de wandeling.